

1 april 2026

Läkeedom och helande

Aprilbrevet sammanfaller i år med kommunitetens firande av Stora onsdagens helandegudstjänst med invigning av olja. I det här brevet bekantar vi oss mer med delar av den liturgin. Jag försöker också formulera några enkla reflektioner över ett stort och svårt ämne: Vad rymmer bibeln och traditionen i frågor om läkeedom och helande?

1 Johannesbrevet 1:1-4

Det som var till från begynnelsen, det vi har hört, det vi har sett med egna ögon, det vi har skådat och har tagit på med våra händer, det är vårt ärende: livets ord. Ja, livet blev synligt, vi har sett det och vittnar om det, och vi förkunnar för er det eviga livet, som var hos Fadern och blev synligt för oss. Det vi har sett och hört förkunnar vi för er, för att också ni skall vara med i vår gemenskap, som är en gemenskap med Fadern och hans son Jesus Kristus. Detta skriver vi för att vår glädje skall bli fullkomlig.

Jag kan minnas att jag som barn försökte lista ut vem det var mina föräldrar pratade med i telefon. Ämnena som avhandlades, men också tonläge och stämningen i samtalet var bra ledtrådar. Påfallande ofta gissade jag rätt. Ofta när vi läser bibeln, särskilt breven, hör vi ju bara den ena parten i ett samtal. Det är just som att lyssna till ena parten i ett telefonsamtal.

Vem är då den andra parten i Johannesbreven? Vad är det som har hänt i församlingen som ger Johannes anledning att fatta pennan och formulera sig som han gör?

Det finns en anekdot, berättat av Johannes lärjunge Polykarpos, i en av kyrkofädernas tidiga skrifter. Scenen utspelar sig på ett badhus i Efesos. Polykarpos blev sedermera biskop i Smyrna.

Inne i badhuset får Johannes syn på en man som hette Kerinthus och utropar:
- Låt oss fly! Badhuset kan kollapsa, för Kerinthus, sanningens fiende är därinne.

Vad föranleder den gamle aposteln att uttrycka sig så skarpt?

Kerinthus tillhörde en gnostisk riktning som hade kommit att påverka de kristna gemenskaperna allt mer.

Precis som den amerikanska kulturen har ett väldigt stort inflytande över hela världen idag, så hade den hellenistiska kulturen stor påverkan på världen under kyrkans första tid. Gnosticismen frodades i den hellenistiska myllan och spred sig som en löpeld över Mindre Asien och fick allt mer gehör också inom de kristna församlingarna. Detta är en av anledningarna till Johannes starka reaktioner i sina brev.

Vad stod då gnosticismen för? Det är väldigt svårt att riktigt sätta fingret på en så mångfacetterad rörelse. Men vi kan utröna vissa huvuddrag.

Ett av dem är att det råder ett tydligt motsatsförhållande mellan det materiella och det andliga. Världen är skapad ond av skaparkraften *Demiurgen* som står i motsats till den gudomliga visheten. Bara det himmelska är att betrakta som gott. Förhållandet till det kroppsliga blir då problematiskt. *Gnosis* betyder kunskap. Målet var att bli invigd i de högre kunskaperna om det andliga livet, och därmed bli allt mindre bunden vid det kroppsliga och jordiska.

I kölvattnet av sådana tankegångar kom Jesu kroppslighet att debatteras flitigt. Inte kunde väl en så högt andligt stående person vara begränsad till lidande och död. Nej! sa man. Visserligen led människan Jesus på korset. Han dog och uppstod, men den andlige Kristus hade då redan lämnat kroppen.

När det gällde Jesu födelse menade den strömning som kom att kallas *adoptianismen* att Jesus föddes genom Josef och Maria men att han sedan ”adopterades” av Gud när Anden i Jesu dop sänker sig över honom och Faderns röst hörs från himlen; att detta är min älskade son, min utvalde. Tanken om att den helige Guden tagit plats i en människokropp var allt för svårsmält. Men det är just det som är den kristna trons signum. Gud i en vanlig kropp. Sann Gud och sann människa.

Därför blir det så viktigt att förtydliga att det andliga och det kroppsliga hör ihop.

Det kan låta andligt och rätt att inte fästa sig vid kroppen, men väldigt snart uppstår ett underskott av mänsklighet, vilket i församlingar som hamnat där alltid tar en ände med förskräckelse.

När det kommer till sjukdomar i sådana miljöer, är ett vanligt synsätt, att den som ”står i tro” för att Guds löften gäller dem blir välsignad och får Guds ”favör” i fråga om såväl hälsa som ekonomi och relationer. De gånger väldigt lite tyder på

att så är fallet finns det två vägar att gå. Antingen är det fel på tron eller så förnekas helt enkelt sjukdomen och låtsas inte om. Ett bländande leende överglänser varje spår av tvivel. När uteblivna helanden i slutändan leder till död säger den här tolkningstraditionen ofta att Gud behövde en ängel i himlen mer än på jorden. Här talas det många gånger om människan som tredelad i fallande skala. Ande, själ och kropp. Att våra inre rörelser är tätt sammanvävda med kroppen märker vi i ett så enkelt exempel som att starka känslor också är kroppsliga. Det knyter sig i magen, eller ilar till när vi känner obehag. Ångesten griper oss med tryck över bröstet och andningssvårigheter. Axlarna höjs när vi blir spända. Sorgbearbetning är också ett kroppsligt arbete som leder till trötthet utöver det vanliga.

Eller på den mer ljusa sidan, det pirrar i magen när något härligt händer.

Vi har goda skäl att vända oss bort från beskrivningen av att människan ”är en ande som har en själ som bor i en kropp”. Nej, människan är kropp OCH själ OCH ande!

Hela den kristna tron bygger på ett ”och”, som biskop Martin Lönnebo så ofta påminde oss om.

Igen; Jesus Kristus är sann Gud och sann människa.

Den teologiska termen för att Gud blir människa i barnet som föds av Maria är närmast övertydlig. *Inkarnation* betyder ordagrant köttblivande. ”Ordet blev kött och tog sin boning bland oss”.

Det är denna tanke som gör att vi vågar tro att vi möter Guds verkliga närvaro genom synliga uttryck i kyrkans sakrament. Jesus är en fantastisk pedagog när han ger oss uttryck som inte bara hänvisar oss till tankar och känslor. Såsom eukaristin och dopet.

*

I avslutningen av Lukasevangeliets fjärde kapitel äger det rum en händelse som jag tolkar som att helande av sjuka inte är det allra mest centrala i Jesu liv och tjänst.

Där befinner sig Jesus i en situation där många på kvällen den ena dagen blivit botade från sina sjukdomar. Redan tidigt nästa morgon kommer de tillbaka till Jesus, och vi kan utgå från att de då hade flera med sig som också var i behov av läkedom. Då säger Jesus helt kort att han måste förkunna budskapet om Guds rike för de andra städerna också ”det är därför jag har blivit utsänd”.

Med det sagt är de under och tecken som följde i hans spår, och sedan också hos hans efterföljare, en så betydande del att vi missar något avgörande om vi inte alls lämnar dörren på glänt för mirakler och praktiker av bön för sjuka. Det är olyckligt att olika rörelser genom kyrkans historia så ofta hamnat i ena eller andra diket i dessa frågor.

*

En betydande del av de scener evangelierna återger ur Jesu liv utgörs av händelser som betecknas som under och tecken. Vissa gånger är det ett under som är kopplat till naturen. Jesus stillar stormen, han låter lärjungarna fånga massa fisk, och visar därmed att han hör ihop med skapelsens Gud. Han är Herre över skapelsen. Och så händer det alltså även tämligen ofta att han botar sjuka.

Jesus vill få människor att lyssna även till berättelsen om vem som ligger bakom helandet. Själva undret blir då en språngbräda för en djupare sanning.

Jesus visar genom undren att han är Messias, ett med skapelsens Gud, den som de har väntat på.

När Johannes döparen sitter i fängelse skickar han några av sina lärjungar för att fråga Jesus om han är den som ska komma eller om de ska vänta på någon annan. Då svarar Jesus med just de tecken som en profet förstår är vad skrifterna talat om: Gå och berätta för Johannes vad ni hör och ser: ”att blinda ser och lama går, spetälska blir rena och döva hör, döda står upp och fattiga får ett glädjebud.”

I Johannesevangeliet benämns underverk med ordet ”tecken”. Ett tecken visar hän mot något större. Och precis det går att säga om Jesu under. De säger något om en annan verklighet där ingen sjukdom mer skall finnas. Det är som att vi i denna tid, i vår värld är hänvisade till begränsningar som t ex sjukdomar, men när ett under sker så sipprar något av den kommande verkligheten in i tiden och ger oss en försmak. Lasaros kallas tillbaka från döden som ett tecken på att Jesu död och uppståndelse genom påsken blir en verklighet i varje dop då vi dör och uppstår tillsammans med Kristus.

Att vi inte redan här och nu ser gudsriket i dess fulla gestaltning innebär ofrånkomligen att vi ställs inför svåra frågor. Varför uteblir ett helande när vi också ser exempel på att det sker? Agerar Gud slumpmässigt, lynnigt, godtyckligt eller än svårare, utifrån vad vi förtjänar?

Sådana frågor bör inte förnekas men de leder ständigt in oss i återvändsgränder. Det hjälper föga att ge begränsade svar på olösliga frågor. Vissa frågor kan bara

besvaras genom erfarenheten. Vad vi säkert vet är att bibeln uppmuntrar oss att be för allt vad det mänskliga livet rymmer.

Jakobsbrevet är en av de bibelböcker som talar mest konkret om bön för sjuka. Samtidigt är det en av de böcker som också talar tydligast om att den som tror måste leva ut sin tro i omsorg för de fattiga och utsatta. Det finns alltså ingen motsättning mellan de två delarna av det kristna livet. Mellan andens ingripande och diakonin.

Jakobsbrevet 5:13-14

Får någon av er lida skall han be; är någon glad skall han sjunga glädjepsalmer. Är någon av er sjuk skall han kalla till sig de äldste i församlingen, och de skall smörja honom med olja i Herrens namn och be böner över honom.

I min egen familj och i min pastorsroll lever jag med många exempel på tidiga uppbrott från jordelivet där också unga mödrar och fäder ryckts från familjen. Frågorna är fler än svaren och förenklad teologi och ytlig pepp göre sig icke besvär i dödens närhet.

Vi har säkert alla gott om dåliga och goda exempel på kristna syskons bemötanden. Här kan jag konstatera att just den svenska kulturen är påtagligt fattig på praktiker och ord som bär i jämförelse med många andra länder där sorg, sjukdom och död mer självklart också är något som äger rum i gemenskap.

Ett gott exempel jag bär med mig är från en församling där jag då var medlem och en ung förälder förlorade kampen mot cancer. Pastorn skrev ett så trösterikt brev till församlingen som jag ofta har hållit fast vid sedan dess:

Vi har bett om att det inte skulle sluta så här...vi har bett ihärdigt om ett helande...dock påminns vi om att vi lägger alla våra böner i händerna på en Gud som älskar oss och som vet väldigt mycket mer om livet och döden än vad vi gör.

*

I vår kommunitet är Stora onsdagens helandegudstjänst en viktig del av det heliga året. Där får vi i gudstjänstens form stöd för att öppna oss för möjligheten att Anden kan beröra oss med läkedom och helande.

Så här skriver vi om onsdagens gudstjänst i boken som utgör agenda för kommunitetens samtliga gudstjänster från onsdagen till påsknattens vigilia:

Gudstjänsten består av en rik liturgi med sju ljus som tänds i oljan, sju böner och sju serier med läsningar ur Bibeln. Allt bidrar till att uppliva tron på att Gud vill läka oss. Den trosstärkande liturgin utgår från en helhetssyn på människan: ande, själ och kropp hålls samman och våra relationer med varandra dras in i helandeprocessen.

Liturgin är hämtad från den koptiska kyrkan med dess djupa rötter. Innan vi kommer till invigning av oljan följer vi ljusvägen där sju ljus tänds som vittnar om olika aspekter av Guds ljus.

Varde ljus!

Människan mörker kan vändas till ljus.
Om Herren är mitt ljus och min räddning, vem skulle jag frukta?

Gud är ljus och livets källa.

Det folk som vandrar i mörkret ser ett stort ljus.

Johannes vittnade om ljuset i Kristus.

Jesus är världens ljus och hans efterföljare är kallade att reflektera Guds ljus.

Låt oss lägga bort mörkrets gärningar.

När vi sedan kommer till de sju läsningarna under helandeliturgin blir det tydligt vilken genomgripande förvandling Jesu födelse, liv, död och uppståndelse förmedlar till allt skapat. Till kyrkan och till den enskilda människan. Helande och läkedom rör inte bara sjukdom utan också girighet, själviskhet, öppet trots mot Guds vilja, oförsonlighet.

Bönerna påminner oss om beskydd mot ondskan, om tillit och överlåtelse. Att söka andens frukter. Det är verkligen ett holistiskt perspektiv som förmedlas genom liturgin.

Vid smörjelsen säger prästen/diakonen:

På pannan:

Herren, Jesus Kristus säger:

”Se jag är med er alla dagar intill tidens slut.” +

På halsen:

Herren, Jesus Kristus säger:

”Känn ingen oro. Tro på Gud, och tro på mig.” +

På vänster handled:

Herren, Jesus Kristus säger:

”Vad ni än ber om i mitt namn,
skall jag göra, så att Fadern blir förhärligad
genom Sonen.” +

På höger handled:

Herren, Jesus Kristus säger:

”Jag är uppståndelsen och livet.
Den som tror på mig skall leva om han än dör,
och den som lever och tror på mig
skall aldrig någonsin dö” +

*Prästen/diakonen håller sedan sitt välsignelsekors över
huvudet på den som blivit smord och ber följande eller
annan förbön:*

Du, vår Frälsare, Jesus Kristus, som sade:

”Be, så skall ni få Sök, så skall ni finna.

Bulta, så skall dörren öppnas.”

Herre, vi bultar, vi söker, vi ber om nåd och förbarmande
för din tjänare/tjänarinna NN.

Bönen avslutas med följande löftesord:

Jesu Kristi namn helar dig. Luk 7:50

Din tro har hjälpt dig. Gå i frid.

De heliga tre dagarna

Kommunitetens påskfirande äger i år rum på Vårdnäs stiftsgård. Se fullständigt
program på ekibs.se

*

Peter Halldorf medverkar i Sigtuna församling i Stilla veckan

ONSDAGEN

18.00 Passionsandakt Predikant Peter Halldorf

SKÄRTORSDAGEN

18.00 Skärtorsdagsmessa. Celebrant Jakob Tronêt, predikant Peter Halldorf

LÅNGFREDAGEN

11.00 Långfredagsgudstjänst. Liturg Johannes Sköldengen, predikant Peter Halldorf

18.00 Andakt vid Jesu grav. Predikant Peter Halldorf, liturg Josef Edebol

PÅSKNATTEN

23.00 Påsknattsmessa. Celebrant Jakob Tronêt, predikant Peter Halldorf

PÅSKDAGEN

11.00 Högmessa Celebrant Jakob Tronêt. Predikant Peter Halldorf,
Motettkören medverkar under ledning av Tobias Wärja, Brasskvartett ur
Kungliga Hovkapellet, Sebastian Johansson, orgel

*

Värmötet i Göteborg

24-25 april

I en tid när religion och politik alltmer polariseras vill vi som kyrkor i Göteborg hjälpas åt att organisera oss för en bättre värld och hämta näring ur mystiken och musiken, bönen och kulturen. Med inspiration från Tidskriften Pilgrims höstmöte arrangerar Svenska kyrkan, Betlehemskyrkan, Saronkyrkan och Räddningsmissionen därför Värmötet 2026 den 24-25 april. Temat är *Min frid ger jag er*”och vi kommer att kretsa kring fredsfrågan.

Att vi lever i dystra tider är nog uppenbart för de flesta, men frågan blir: Hur kan vi bevara freden och friden i det lilla och i det stora? Helgen innehåller samtal, föredrag, konserter, tidebön, gudstjänst och psalmer på pub i sena natten. Medverkande är bl a Brian Zahnd, Silver, David Åhlén, forskaren Christer Mattsson, författare Helena Granström, teologerna Jacob Holsinger Sherman, Andreas Nordlander, Åsa Molin, Simone Kotva, Jonas Eveborn med flera.

Mer information och anmälan: www.varmotetgoteborg.se

*

MÅNADSBREV TILL EKUMENISKA KOMMUNITETEN I BJÄRKA-SÄBY

Sommarmöte med generalkapitel 2026

onsdag 22 juli – söndag 26 juli

Nya Slottet Bjärka-Säby

Vi samlas i år under temat:

”För mig är livet Kristus”

(Filipperbrevet 1:21)

Mötet kommer präglas av Franciskus av Assisis jubileumsår.

Anmälan och program: ekibs.se

*

MÄSSOR I REGION BJÄRKA-SÄBY APRIL

6	09.00	Treenighetens kapell <i>Emmausmässa</i>
9	12.00	Treenighetens kapell <i>Stilla mässa</i>
16	12.00	Treenighetens kapell <i>Stilla mässa</i>
23	12.00	Treenighetens kapell <i>Stilla mässa</i>
23	18.00	Vist kyrka <i>Ökenmässa</i>
25	18.00	Treenighetens kapell <i>Minnesdag - Evangelisten Markus</i>

*

MÅNADSBREV TILL EKUMENISKA KOMMUNITETEN I BJÄRKA-SÄBY

MÄSSOR SOM FIRAS SÖNDAGAR I REGION BJÄRKA-SÄBY VÅRTERMINEN 2026

April

5 4.00 Vårdnäs stiftsgård
 Påsknatten

Maj

10 16.00 Treenighetens kapell
 Bönsöndagen

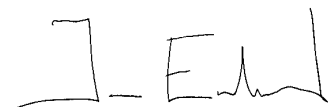
Juni

7 16.00 Treenighetens kapell
 Första söndagen efter trefaldighet

Juli

26 8.30 Vårdnäs kyrka
 Festmessa sommarmötet

Guds frid

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'J' followed by 'EW' and a horizontal line underneath.